

De bitcoin kruipt waar gewoon geld niet gaan kan

Peter de Ruiter

Nu steeds meer maatregelen worden getroffen die contant betalen belemmeren, biedt de bitcoin veelal een uitweg. De handel in de virtuele munt blijft maar toenemen en de waarde van de munt verdubbelde zelfs in één jaar tijd. Hoe werkt de bitcoin eigenlijk en wat wordt er zoal met dit betaalmiddel gedaan?

In diverse delen van de wereld worden contante betaalmiddelen uit de handel genomen of wordt dit [overwogen](#) ([India](#), [Venezuela](#), het [500-eurobiljet](#)) ofwel aan banden gelegd ([Italië](#)). Tevens worden alternatieve oppotmiddelen aan restricties gebonden (goud in [China](#) en mogelijk in [India](#)) en bovendien hangen er maatregelen in de lucht die het internationale geldverkeer belemmeren. Zo heeft de aanstaande Amerikaanse president Trump laten weten het overmaken van geld van 'illegale' Mexicanen in de Verenigde Staten [te willen verbieden](#). Daardoor zouden deze mensen geen dollars meer kunnen sturen naar familie in hun vaderland.

Maar: gelukkig zijn er bitcoins. In veel gevallen bieden zij een uitwijkmogelijkheid. Bedrijven als [Bitso](#) en [Volabit](#) keren namelijk met plezier in Mexico fysieke Mexicaanse peso's uit die in de vorm van bitcoins over de grens komen (al zullen zij met hun commissie het loon van de Mexicaanse arbeider afromen). Geen regering die daar wat tegen doet, want bitcoins zijn van 'iedereen'. Er is geen centraal uitgiftepunt. Wie over bitcoins beschikt en welke transacties er plaatsvinden wordt bijgehouden op de computers van duizenden 'mijnwerkers': de mensen die nieuwe bitcoins creëren en het systeem bijhouden (zie kader). Zij rekenen daar een commissie voor van slechts enkele centen. Ook niet onbelangrijk: in Rusland is de bitcoin kortgeleden [gelegaliseerd](#).

Hoogste koers in drie jaar

Deze ontwikkelingen zijn er vermoedelijk de oorzaak van dat de koers van de bitcoin maar blijft stijgen en dat de handel blijft toenemen. De waarde is in een jaar tijd verdubbeld. De [prijs](#) van nu, zo'n 740 euro, is de hoogste in drie jaar. In de laatste week van november is er [meer dan ooit](#) gehandeld in bitcoins. Neem daarbij in aanmerking dat het totale aantal bitcoins gelimiteerd is.

De prijs is nu zo'n 740 euro

De regelmaat waarin er nieuwe bitcoins bijkomen is dit jaar bovendien gehalveerd: van 25 per 10 minuten naar 12,5. Zo'n halvering vindt elke vier jaar plaats. Naar de huidige koers zijn nu bitcoins in omloop ter waarde van 11 miljard euro. Dat is een schijntje in vergelijking met de totale waarde van de euro of de dollar. De consequentie daarvan is dat als er iets in de (bitcoin)wereld gebeurt of zodra een gerucht in omloop komt, dat al snel van invloed kan zijn op de koers. Toch is de hoofdbeweging momenteel: omhoog.

Opzet van handelaren

‘Het is niettemin lastig je vinger te leggen op de directe oorzaken van koersschommelingen van de bitcoin,’ zegt Daan Kleiman van [Bitonic](#), het grootste bitcoinbedrijf in Nederland. ‘Zo mochten de Grieken in de zomer van 2015 nog maar 60 euro pinnen. De koers van de bitcoin schoot omhoog. Maar dat kwam niet per se omdat er in Griekenland zoveel bitcoins werden gekocht. Wat we wel zagen was dat er elders in de wereld een levendige handel ontstond, die zichzelf versterkte. Mogelijk was dat opzet van handelaren.’

Hoe bitcoins worden gemaakt

Reguliere banken kunnen geld creëren met een druk op de knop. Bitcoins — en veel andere virtuele valuta — worden op de wereld gezet door 'mijnwerkers'. Zij minen bitcoins door met hun computers rekensommen op te lossen. Het bitcoinsysteem zit zo in elkaar dat ongeveer elke tien minuten een pakketje van die bitcoins zich laat blootleggen. Zo'n pakketje heet een block, het systeem als geheel heet blockchain.

Voor dit werk heb je zware apparatuur nodig, die kostbaar is en veel stroom gebruikt. Ook heb je als mijnwerker te maken met ongunstige omstandigheden die in het systeem zijn ingebakken:

- Hoe meer computers bitcoins 'ontcijferen,' hoe moeilijker de rekensommen worden.
- Elke vier jaar halveert de inhoud van elk block. Dit jaar is de hoeveelheid bitcoins in een block van 25 naar 12,5 gegaan.
- Je hebt dus ook steeds snellere computers nodig. Het almaar stroperiger worden van het minen houdt op in het jaar 2140. Dan zijn er 21 miljoen bitcoins blootgelegd. Meer komen er niet.

De duizenden mijnwerkers die de bitcoins blootleggen houden tevens de administratie bij. Wie heeft de bitcoins in bezit en welke transacties vinden er plaats? Daar krijgen ze een kleine vergoeding voor, die wordt berekend als commissie op transacties.

Critici zeggen dat met deze manier van minen veel stroom verloren gaat. Er zijn echter ook blockchains van virtuele valuta die in één keer worden gecreëerd, dus met een druk op de knop. Dat kost veel minder elektriciteit. Het nadeel van een dergelijke methode is dat er geen mijnwerkers zijn die worden verleid nieuwe coins te ontdekken en zo het systeem onderhouden.

[Lees verder Inklappen](#)

De bitcoin lijkt in toenemende mate een betaalmiddel om mee te speculeren. Hoewel het aantal transacties toeneemt (eind november 333.000 op een dag) worden die bitcoins niet in de eerste plaats uitgegeven om er wat mee te kopen. De Italiaanse econoom [Paolo Tasca](#) heeft [onderzoek](#) gedaan naar de bitcoineconomie. Hij heeft bepaald waar bitcoins sinds het begin — in 2009 — van hand tot hand gaan. In de eerste jaren verschoof het eigendom vooral tussen 'mijnwerkers'. Begin 2011 kwamen de eerste wisselkantoren in de lucht, nadat in het voorjaar van 2010 de allereerste aankoop met bitcoins had plaatsgevonden: twee pizza's. Sindsdien heet 22 mei 2010 in bitcoinkingen Pizza Day.

Vrijwel meteen daarna kwam gokken met bitcoins op en niet veel later volgde de zwarte markt met websites als Silk Road. Die werd in 2013 uit de lucht gehaald en sindsdien is volgens de statistieken van de heer Tasca het gebruik van bitcoins in de illegale wereld sterk afgenomen. Op dit moment nemen transacties

tussen mijnwerkers, het gokken en de zwarte markt nog maar een klein deel van het totaal voor hun rekening. Wisselkantoren maken voor zo'n 90 procent deel uit van het totaal. Daar vallen online en offline aankopen met bitcoins ook onder. Maar het aantal winkels waar je met bitcoins kunt betalen is de afgelopen jaren slechts mondjesmaat gegroeid en de volumes vallen bar tegen, zo concludeert de auteur van het boek [Bitcoins beter begrijpen](#).

Speculatief karakter

Alles wijst erop dat de bitcoin vooral populair is om geld mee te verdienen, al zal het gebruik voor internationale overboekingen ook zijn toegenomen. Heeft de vermoedelijke bedenker van bitcoin, [Satoshi Nakamoto](#), dit speculatieve karakter van de virtuele munt kunnen voorzien? Dat is mogelijk, want door de mijnwerkers te belonen voor het 'creëren' van bitcoins — waar je veel computerkracht en dus ook veel elektriciteit voor nodig hebt — heeft hij een kapitalistisch principe in het systeem verwerkt. Elk 'block' met 12,5 bitcoin dat een mijnwerker blootlegt levert hem of haar nu 12,5 keer 740 euro op, oftewel 9.250 euro. Kassa! Toch zijn er niet veel mensen op de wereld die de risicovolle investering van een mijnwerkersbedrijfje voor bitcoins aandurven. Maar iedereen kan bitcoins kopen en profiteren van de opwaartse koers.

"Met de beloning voor het 'creëren' van bitcoins bevat het systeem een kapitalistisch principe"

Bitcoins kopen doe je bij een van de vele wisselkantoren die ook Nederland rijk is. Belangrijke spelers zijn Bitonic en [BitMyMoney](#), maar je kunt ook terecht bij [BTC Direct](#), [LiteBit](#), [Bitrush](#) en [Anycoin](#). In het buitenland zijn [Kraken](#) en [Coinbase](#) populair. Op je mobiele telefoon installeer je een *wallet* (portemonnee) om je bitcoins in te bewaren en om er mee te betalen. Die van [Blockchain.info](#) is redelijk handig, zie voor andere opties dit [overzicht](#).

Hoe meer bitcoins je wilt kopen, hoe uitgebreider je je moet legitimeren. Aankoop gedaan? Dan is het wachten op het stijgen van de koers. Te saai? Meld je dan aan bij een handelsplatform. Dat heeft als voordeel dat je een flink lagere commissie betaalt op het aan- en verkopen van bitcoins. Die kan namelijk wel oplopen tot 4 procent en is afhankelijk van de marktomstandigheden. Pas na aankoop zie je hoeveel euro's je feitelijk hebt ingeleverd. De wisselkantoren zijn helaas niet scheutig met het publiceren van de tarieven, maar je kunt er wel naar vragen.

De koers van bitcoin schommelt voortdurend en daar kun je gebruik van maken

Handelsplatform [BL3P](#) van Bitonic is wel transparant over de tarieven. Die bedragen 0,25 procent per transactie. Je kunt lid worden van BL3P op uitnodiging of als je een account hebt bij de nieuwe bank [BUNQ](#). Daan Kleiman van Bitonic: 'Op last van de banken moeten wij heel goed opletten wie onze klanten zijn en waar het geld vandaan komt. Zo zijn de regels van de Nederlandse Bank. Via BUNQ kunnen we een andere constructie aanbieden. Als je daar een rekening hebt, biedt dat automatisch toegang tot ons platform. En omdat BUNQ sinds medio december beschikbaar is voor iedere inwoner van de Europese Unie, is BL3P dat ook.' Wellicht gaat het platform nu harder groeien. Met ruim 1000 leden is er nog ruimte genoeg. Kleiman wijt de ietwat tegenvallende belangstelling aan de onnavolgbare regels die Bitonic moet

volgen.

Hoe gaat de handel in z'n werk? Ook op BL3P kun je volstaan met de aankoop van bitcoins en wachten tot die gaan stijgen — of snel verkopen als de koers instort. Wil je meer, dan plaats je aan- en verkooporders die gebonden zijn aan een bepaalde prijs. De koers van bitcoin schommelt immers voortdurend en daar kun je gebruik van maken. Ook al is de koers op een zeker moment 740 euro, de koers kan die dag of diezelfde week tijdelijk flink dalen, tot bijvoorbeeld 725 euro. Daar zet je dan op in en het systeem slaat voor jou toe zodra de prijs op het gewenste niveau is. Is de aankoop eenmaal geslaagd, dan zou je kunnen gaan verkopen op — laten we zeggen — 740 euro. Is dat gelukt, dan heb je 15 euro verdiend. Daar moet je nog wel twee keer 0,25 procent transactiekosten van aftrekken: 3,66 euro.

Plaatsnemen aan roulettetafel

Een dergelijke winst kun je in theorie binnen een dag realiseren, want een koersfluctuatie van 15 euro binnen 24 uur is momenteel normaal, zo valt op de site te zien. Bij het schrijven van dit artikel was de fluctuatie in de voorgaande 30 dagen bijna 100 euro. Dan gaat het speculeren pas echt tellen, ook als je op één dag grotere bedragen inzet. Met 10 bitcoins kun je zo in een dag 150 euro verdienen, met 100 bitcoins verdien je 1500 euro. Dat is de moeite waard als dagloon. Natuurlijk zet je dan wel 72.500 euro op het spel — de inkoopprijs van 100 bitcoins. Met geld kun je geld verdienen. Het lijkt wel of we plaats hebben genomen aan de roulettetafel.

"Met 10 bitcoins kun je zo in een dag 150 euro verdienen, met 100 bitcoins verdien je 1500 euro"

De overtreffende trap van de handel in bitcoins heet arbitrage. Dan ben je niet op één handelsplatform aangesloten, maar op meerdere, verspreid over de wereld. Je gaat dan gebruikmaken van de prijsverschillen die her en der bestaan. Toen bijvoorbeeld de Indiase regering begin november aankondigde de biljetten van 500 en 1000 roepie uit roulatie te nemen, steeg in dat land de vraag naar bitcoins, en dus de prijs.

In China is de prijs constant hoog. 'Zo kopen wij ook de bitcoins in die wij nodig hebben,' zegt Daan Kleiman. 'Maar we zijn niet uit op winst. We nemen geen positie in, zoals dat heet. Bij de internationale platforms worden geavanceerde instrumenten gebruikt, die op de milliseconde kunnen reageren aan de hand van algoritmes. Een ervaren *trader* kan als strategie hebben dat 49 procent van zijn handelingen verkeerd afloopt, maar dat 51 procent goed gaat. Dat is zijn winst.'

Duikvlucht

Terug naar de koude grond. Met de lage spaarrente lijkt alleen al de aankoop van bitcoins en daarna een tijdje wachten een aantrekkelijk alternatief. Maar de koers kan ook zo weer een duikvlucht maken. We hebben dat eerder gezien, bijvoorbeeld nadat een groot wisselkantoor was gehackt of nadat de directie er bij een ander kantoor met de poen vandoor was gegaan. Dat gebeurt ook in de euro- en dollarwereld, maar de bitcoinwereld is extra gevoelig voor incidenten en geruchten omdat deze zo klein is.

De bitcoinwereld is extra gevoelig voor incidenten en geruchten

Het zou om die reden fijn zijn als je in bitcoins zou kunnen beleggen via een beleggingsfonds dat de scherpe kantjes er vanaf haalt. Gerenommeerde beleggingsbedrijven bieden een dergelijke vorm echter niet aan. Tyler en Cameron Winklevoss, de tweeling die (ook) aan de wieg stond van Facebook, proberen al jaren zo'n beleggingsproduct van de grond te krijgen, maar worden vooralsnog [tegengehouden](#) door de Amerikaanse autoriteiten.

Koers naar 2000 dollar?

Wie de sprong in het diepe wil wagen, kan met een schuin oog kijken naar de 'uitzinnige' voorspelling van de Saxo Bank. Die voorspelt dat de prijs van een bitcoin in 2017 kan [stijgen naar 2000 dollar](#). De bank baseert dit vooruitzicht op het voornemen van de aanstaande Amerikaanse president Donald Trump om de infrastructuur in de VS te verbeteren. Vanwege al het geld dat daarvoor nodig is, zal het begrotingstekort toenemen en de inflatie stijgen. De dollar wordt daardoor rap minder waard en de wereld zal zoeken naar alternatieve betaalmiddelen. Zelfs Rusland en China zouden hun heil in bitcoin kunnen zoeken. Weet wel dat Saxo Bank een reputatie heeft hoog te houden met het doen van dergelijke prikkelende vergezichten, dus neem er een flinke korrel zout bij.

En ken je Kim Dotcom nog? Deze man, die [beschuldigingen](#) aan z'n broek heeft voor zo'n beetje alle vormen van cybercriminaliteit, wil in januari een nieuwe versie lanceren van zijn hostingservice [Megaupload](#). Iedereen kan daar straks zijn bestanden stallen, ook de illegale, en autoriteiten kunnen er dankzij geavanceerde encryptie niet bij. Kim's initiatief bevat mogelijkheden om bitcoins te gebruiken voor micro-betalingen van, zeg, 5 cent. Gezien de populariteit van zijn vorige Megaupload, die in 2013 uit de lucht is gehaald, zou dit de doorbraak van de bitcoin kunnen betekenen naar het grote publiek. Lees: meer vraag naar bitcoin.

Maar ook dat is natuurlijk puur speculatie.

Nagekomen bericht

Net voor de publicatie van dit verhaal komt [The Coin Telegraph](#) met zes redenen waarom de bitcoin in 2017 flink zou kunnen stijgen in waarde. Maar kijk ook naar het fraaie bijgeleverde plaatje. Ook handig: [vijf aspecten](#) van bitcoin die een investeerder in z'n oren moet knopen.

Dit artikel krijg je cadeau van Follow the Money.

Diepgravende onderzoeksjournalistiek kost tijd en geld. Steun ons en

[word lid](#)

